

פסחים לז

משה שווערד

1. רש"י מסכת פסחים דף לז עמוד א

בתנור חם - בכל יום תמיד היו מסיקין [1] תנור של מקדש לאפיית מנחות ולחמי תודה, ושל מתכת היה, כדאמר בזבחים בפרק דם הטאת (צה, ב).

2. אור שמח הלכות מעשה הקרבנות פרק ט הלכה כד

שני מיני לחם שבנוזיר וארבעה מיני לחם שבתודה כו', [2] ומעשה הלחם של שניהן חוץ לעזרה. מפורש במשניות חלה פרק א' (מ"ו) ופסחים פרק כל שעה (לה, א) חלות תודה ורקיקי נוזיר עשאן לעצמו כו', עשאן למכור בשוק, הרי דנמכרין בשוק לחייבי תודות ורקיקי נוזיר, ויעוין פרק כ"ש (שם לה, ב) דפריך ותפ"ל דהוי מצה עשירה כו', מפורש דנמשחין הן ונבללין בחוץ, ודברי רש"י פסחים ל"ז ע"א ד"ה בתנור חם כו' היו מסיקין תנור של מקדש ולחמי תודה כו' אינו מדוקדק, ובביצה (כב, ב ד"ה בתנור) פרש"י מדוקדק יעו"ש, דמעשיהן היו בחוץ כמוש"נ. [מהוספות].

3. תוספות מסכת פסחים דף לז עמוד א

ובית הלל מתירין - [1] טעמא דבית הלל כדאמרינן (ביצה דף יז.) מערמת אשה ואופה תנור מלא ככרות אף על פי שאין צריכה רק לככר אחד אבל למלאות התנור פעם אחרת ליכא מאן דשרי.

4. ח' רבנו דוד [2]

לז, א. [מאי פת עבה פת מרובה] ¹. פירש ² הרב בעל המאור ז"ל ³ שפת מרובה היא אם אפה יותר מכדי צרכו, ובית הלל שהן מתירין סבירא להו כר' שמעון בן אלעזר דאמי בפר' יום טוב שחל להיות ערב שבת ⁴ ממלא[ה] אשה תנור פת אע"פ שאינו צריך אלא לפת אחת מפני שהפת ⁵ יפה בשעה שהתנור מלא ⁶. ואין זה הפירו' נכון, שאם דברי ר'

אלא ודאי אף במה שצריך לו נחלקו ב"ש וב"ה בפת מרובה, שדברי ב"ש שאין לו לאפות פת הרבה בפעם [אחת] שלא יהא טרחותו מרובה ויהא נראה כעובדין דחול. וזהו שאמרו בגמ' מאי טעמ' משום טירח', שאם היה אופה יותר מצרכו לצורך חול אין לומ' בו לשון זה [אלא] ¹¹ הטעם הוא משום שעושה מלאכה גמורה ביום טוב ¹². וכן תראה

5. שו"ע אורח חיים - סימן תס

(ד) אין עושין סריקין המצויירין דהיינו לצייר בפת כמין חיה ועוף; אבל כל מה שעושים אותו במסרק כדי שלא יתפח, וכן מה שמנקבין המצות, מותר, ומ"מ טוב למהר לעשותן שלא להשהות בהם: הגה - ויש לעשות המצות רקיקין, ולא פת עבה כשאר לחם, כי אין הרקיקין ממהרין להחמיץ:
(ה) אין עושין בפסח פת עבה טפח:

6. ספר מגן אברהם על או"ח סימן תס:

(ד) עבה טפח. נ"ל דבדיעבד מותר דהא כל הפוסקים השמיטוהו אלמא ס"ל למסקנא דגמ' דמוקי לה פת מרובה א"כ שרי לעשות פת עבה לכן אין לאסור בדיעבד:

7. חידושי הריטב"א מסכת פסחים דף לז עמוד א

תנו רבנן אין אופין פת עבה ובית הלל אומרים מותר וכו' עד מאי פת עבה פת מרובה. כתב הרי"ט ז"ל דהא דלא אוקמה בפחות מטפח היינו משום דלא משמע ליה דאיכא מאן דשרי בפסח פת עבה יותר מן הנהוג כי היכי דתיהוי בה פלוגתא, וכיון דאפיקתיה מטפח ולא אוקמו לן בגמרא שיעורא אחרינא להתיירא לית לן למיעבד פת עבה כלל, וזהו שנהגו העולם לעשות מצה של חובה דקה, ומכל מקום אפשר דבדיעבד לא אסרו עד טפח, ע"כ כתב בשם הרא"ה ז"ל.

8. חדושי הרשב"א על מסכת ביצה דף כב/ב

אם אמרו בזריזין. מהא שמעינן דאסור לעשות פת עבה טפה בפסח ולא אתפרש בגמ' עד כמה שרי, וכל דעביד להו ריקין שפיר דמי:

9. ביאור הלכה סימן תס ד"ה פת

פת עבה טפה - ... ולמעשה נראה דביותר מטפה יש לאסור אף בדיעבד מאחר שהריטב"א בשם הרא"ה חוכך גם בפחות מטפה וכן מצאתי בבגדי ישע שאוסר בדיעבד ודלא כשבות יעקב [ומובא בשע"ת] שהקיל בזה בדיעבד:

10. ספר אגרא דכלה - פרשת וירא

לושי ועשי עגות. אומרו לושי מיותר, וכי לא ידעה שרה אמנו האיך לעשות עגות, לא הוה ליה לומר רק ועשי עגות. אך לדעת חז"ל כי פסח היה, אמר לה לושי ותיכף עשי עגות שלא תעמוד העיסה בלא עסק כי תתחמץ, ועשי עגות, לא אמר לחם רק עגות, כי אין אופין בפסח פת עבה טפה, רק עגות ריקין [פסחים לו ע"ב]:

11. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שמ סעיף ג

הגה: אסור לשבר עוגה (טו) שכתב עליה (טז) ו כמין אותיות, אע"פ שאינו מכיין רק לאכילה, (יז) דהוי מוחק.

12. מגן אברהם סימן שמ

ו (פמ"ג) (מחה"ש) כמין אותיות - צ"ע דא"כ אפילו כתובין עליו צורות יהא אסור דהא הצר צורה חייב וא"כ המוחקה נמי חייב וצ"ע וכתב בתשו' רמ"א סי' קי"ט דספר שכ' על הדפין אותיות מותר לפתחו ולנעלו דכיון דעשוי לנעול ולפתוח ליכא משום מוחק ע"ש שהאריך ולבוש כ' שהוא קרוב לחיוב חטאת וכן"ל להחמיר דראיות רמ"א אינן מוכרחות ובכ"ה כתב שנוהגין להתיר וכ"כ הר"ש לוי סי' נ"ז וכו' ע"ש דדוקא כשכותבין על העוגות אותיות מדבר אחר אבל כשהכתיבה היא מהעוגה עצמה בדפוס או בידים שרי ולכן אוכלים העוגות שיש עליהם ציורים עכ"ל וצ"ע:

13. משנה ברורה סימן שמ

(טו) שכתב עליה - ודוקא כשכותבין על העוגות אותיות מדבר אחר [כ] אבל כשהכתיבה היא מהעוגה עצמה בדפוס או בידים שרי דאין שם כתיבה עליה וממילא לא שייך בזה מחיקה. וכן אם כתב האותיות בדבש המעורב במים או שאר מי פירות [כא] ג"כ אין להחמיר: (טז) כמין אותיות - ויש מחמירין אפילו בציורים:

14. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת פסחים דף לז עמוד א

זה קלי ואנוהו בהכשר מצוה ובסת"ם

ובסריקין המצויירים בפסח. בלא החשש של חימוץ היה ראוי לעשות המצה עם סריקין משום זה קלי ואנוהו של קיום המצוה בדבר יפה, כמבואר בשבת קל"ג ע"ב (וע"ש בהערות). וכן חלות של שבת יש לעשותו יפה מה"ט. והוי כמו טלית נאה אף שבזמניהם ל"ה זה לבוש מיוחד אלא בגדו שהיה לו ד' כנפות ואף שהציצית הוא עיקר המצוה מ"מ כל סביב המצוה בעי נוי, וכ"ה בשופר נאה דאף שהמצוה היא קול השופר ולא עצם השופר מ"מ יש בזה זה אלי ואנוהו.

והנה בכתיבת סת"מ ג"כ מצינו דין הידור של עצם הכתיבה דקולמוס נאה מדין זה קלי ואנוהו אך שם ניתוסף עוד יופי חוץ מצד יופי הכתיבה אלא מצד כשרות הכתיבה. כדאיתא בשבת שם שיש ליקח סופר הכותב לשמה ויש להקשות שלשמה הוא לעיכובא ולא ואנוהו, ונראה לפרש עפ"י המבואר בגיטין כ' ע"א במי שהיה צריך לכתוב את השם וכתבו שלא לשמה דר' יהודה סבר מעביר עליו קולמוס ומקדשו וחכמים פליגי דאין השם מן המוכחר ואיכא מ"ד דלחכמים כשר הוא אלא שאינו מוכחר דהוי מנומר ומשום זה קלי ואנוהו, ומכאן שיש ליקח סופר מומחה שכותב ברור ולשמה תמיד באופן שלא יהיה צריך להעביר קולמוס ולקדשו פעם שניה שבזה נהיה מנומר וזה בכלל זה קלי ואנוהו התנאה לפניו במצוות (וע"ש בהערות).

15. דף על הדף פסחים דף לז עמוד א

בגמ': ובסריקין המצויירין בפסח וכו'. בספר כל בו כתב דיני מצה בתוך דבריו, שפשט המנהג לעשות המצה מפת נקיה, וז"ל "וכן פשט המנהג לעשות להתנאות במצות", והיינו כדרשת חז"ל זה קלי ואנוהו התנאה לפניו במצות. ושמעתי להעיר בזה ממש"כ בשפת אמת בחידושו לר"ה (כז א) בד"ה בגמ' והתניא: ציפהו זהב

במקום הנחת פה פסול. הפוסקים כ' בשם הרמב"ן הטעם דפסול משום דהו"ל חציצה בין פיו לשופר, אך קשה לי דהא אמרינן בפ' לולב הגזול דכל להנאותו אינו חוצץ, ומאריך בזה, ובתוך הדברים כותב: אך בדוחק י"ל דבמקום הנחת פיו שמכוסה הזהב בשעת עשית המצוה לא חשיב נוי המצוה, ומשו"ה שפיר י"ל דחוצץ ע"כ.

וכדברים הללו ממש כתב האבני נזר במכתבו לתלמידו החלקת יואב ונדפס בראש הספר חלקת יואב, קחנו משם. ולפי זה צ"ע מה שייך התנאה לפניו במצות במצוה. הרי המצוה היא בשעת האכילה, ואז כמוכך ל"ש נוי לצורה שלה. [יש לציין בזה מש"כ רש"י והרשב"ם ריש ערבי פסחים, שיש לאכול מצה לתיאבון "משום הידור מצוה".]

ויש לישב בזה על פי מה שאומרים בהגדה לא אמרתי אלא בשעה שמצוה ומרור מונחים לפניך, הרי בסיפור יצי"מ צריך להיות על המצה דייקא, וכך היא מצות, ושפיר שייך להדר במצות המצוה שיהיה באופן נאה.

עוד העיר ליישב בזה הגאון ר' יצחק דוד אלטר שליט"א: עו"ל דנוי דמצוה אינו רק הנראה לעינים אלא גם מאכל הנאכל יותר בחביבות, ופת נקי' נאכלת טפי מפת הדראה והילכך בשעת האכילה מתקיים הנוי מצוה, אך בציפה זהב כיון דהוי רק נוי שנראה ובשעת המצוה לא נראה הנוי ל"ש הידור ע"כ.

16. חידושי הר"ן מסכת פסחים דף לז עמוד א

הסופגנין והדובשנין והאסקריטין, פי' רת"ם ז"ל דהני דפטירא מן החלה לר"ל כדאית לי' ולר"י כדאית לי', דוקא כשבלילתו רכה, אבל אם גלגל את העסה אעפ"י שעשאה לאחר מכן אחד מן המינין הללו חייבין בחלה, שכבר נתחייבה עסה זו משעת גילגול כדתנן במ' חלה [פ"ג מ"א] שאין אוכלין עראי מן העסה מ[ש]תגלגל בחטים ותטמטם בשעורים, וראיה לדבר עוד מדתנן התם [פ"א מ"ה] עיסה שתחלתה סופגנין וסופה סופגנין פטורה מן החלה תחלתה עיסה וסופה סופגנין תחלתה סופגנין וסופה עיסה חייבת בחלה, אלמא כל שתחלתו עסה כלו[מר] שבלילתו קשה אעפ"י שעשאה סופגנין לאחר מכן חייבת בחלה, אבל הרמב"ן ז"ל חלק עליו במ' בכורות, ואמר דכי תנן התם תחלתה עסה וסופה סופגנין חייבת, היינו שעשאה מתחלתו ע"ד לחם, דבכה"ג הוא דמחייבת בגלגול, ואף על גב שנמלך לעשותה סופגנין לא פקע חיובא מינה, אבל כל שעשאה מתחלה ע"ד סופגנין אעפ"י שבלילתה קשה ואיכא גילגול, ההוא לא מחייב לה, והיינו רישא דתנן עיסה שתחלתה סופגנין וסופה סופגנין, והיינו דקרינן לה עיסה ואי בלילתה רכה לא מקריא עסה...

17. ח' רבנו דוד

[והמדומע] 1. [פירש"י ז"ל 44, חולין שנפלה תרומה לתוכן, משום דתרימו תרומה כתי' 45 ולא שכבר היא תרומה. ומכל מקום קשה על החולין עצמן למה הן פטורין מפני תערובת התרומה.

החלה הוא אף בסאה תרומה שנפלה לתשעים ותשעה כמו שאמרנו, ואין המדומע הזה מן התורה אלא מדרבנן דמדאורית' חד בתרי בטל 44, היאך תבטל החלה שהיא מן התורה מפני הדמיוע שהוא מדבריהם. ולא היה בדינו תשובה לזה עד שהגענו בפר' יוצא דופן 45 ומצאנו שם שפטור המדומע הוא מחלקת ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון, שר' מאיר מחייב ור' יהודה ור' יוסי ור' שמעון פטורין, וטעמו של ר' מאיר מפורש מפני חיוב החלה שהוא מן התורה ואין דינו להיות נפקע מפני הדמיוע שהוא מדרבנן, ורבנן דפטרי הוא מפני שהחלה להם אף היא מדרבנן, או מפני שהם סבורים שקדושת' שלישית יש להם ותרומה וחלה בזמן הזה אינן מן התורה, או שאף הם סבורים שקדושת' שלישית אין להם ותרומה בזמן הזה דאורית' חלה (היא) מיהא 46 מדרבנן, משום דסבירא להו בבאכם בביאת כלכם אמרתי ולא בביאת מקצתכם וכי אסקינהו עזרא לאו כלהו סלוק, וכך היא הסוגיא

מפורשת שם. (ולמה אין הקדושה) [ולענין הקושיא] שהקשינו שאינו בדין שהחולין שהן נאכלין בקדושת תרומה מפני הספק שיהיה החומרא קולא לפטור מן החלה, מן הסוגיא הזאת שמצאנו בפר' יוצא דופן למדנו טעם לדבר, שכל זמן שהחכמים עושין את החולין כתרומה דין תרומה נותנין להם לכל דבר אף להפקיע מן החלה, וכבר פירשו שם שאין בידם לעשות כן אלא כשהחלה היא מדרבנן (47) ל"ש.

57) מסתימת לשון הרמב"ם בפ"ז מהל' ביכורים ה"ד משמע שהמדומע פטור אפילו מחלה דאורייתא, וכן כתב בפירוש במאירי גדה שם עמ' 166, „שכל הפוסקים מחליטין לומר שהמדומע

18. רבנו פריץ על פסחים דף לז/א

והמדומע פטורין מן החלה, פרש"י משום דכתיב תרימו תרומה ולא שכבר תרומה, ודוקא מחלה דרבנן פטור כגון בזמן הזה שהיא מדרבנן כדאמ' פ' יוצא דופן [גדה מ"ז ע"א] פלוגתא דר' יוסי ורבי מאיר דרבי מאיר מחייב מן החלה ור' יוסי פוטר ומפ' התם טעמא דר' יוסי דסבר דחלה בזמן הזה דרבנן ודימוע דרבנן, והם אמרו [והם אמרו] [ד]הם אמרו דמדומע פטור מחלה דרבנן דאי הוי מן התורה לא אתי דימוע דרבנן, דמן התורה חד בתרי בטיל, ומפקעא חלה דמן התורה.

19. תוספות מסכת פסחים דף לו עמוד ב

דכולי עלמא מעשה אילפס פטורים - פסק ר"ח כר"ל מדקאמר דכולי עלמא מעשה אילפס פטורין ועוד דיתבי רבה ורב יוסף אחוריה דר' זירא אליבא דר"ל מיירי ולר"י נראה דכר' יוחנן קיי"ל מדלא חשיב לה בהחולץ (יבמות לו.) בהדי ג' דהלכה כריש לקיש לגבי רבי יוחנן ואומר ר"י דעל ידי משקה מודה ר' יוחנן דמעשה אילפס פטור ואין מברך עליו המוציא כדמוכח בירושלמי דמסכת חלה בפרק קמא דחלה אמר ר' יוחנן כל שהאור מהלך תחתיו חייב בחלה ומברכין עליו המוציא ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ריש לקיש אמר אינו חייב בחלה ואין מברכין עליו המוציא ואין אדם יוצא בו ידי חובתו בפסח ואמר ר' יוחנן ובלבד שיהא על ידי משקין ואומר רבינו תם דדוקא בבלילתו רכה פליגי דר' יוחנן סבר אפייתו באילפס עושהו לחם וחייב בחלה ור"ל סבר אין עושהו לחם ופטור אבל בלילתו עבה כולי עלמא מודו דחייב בחלה אפי' על ידי משקה דהא חיוב חלה הוי משעת גלגול...

20. שערים מצויינים בהלכה

יוצאין במצה הינא כו', כל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה. [כתב בשו"ת נודע ביהודה (מהר"ת אר"ח סי' פ) דבדיקה זו מהני דוקא כשפורסה מיד כשהוציאה מהתנור בעודה חמה, אבל אח"כ שוב אי אפשר לבדקה, משום שכבר נתייבשה. ועי'

21. שו"ע יורה דעה - סימן שכט - איזה פת חייב בחלה:

(א) אין חיוב חלה אלא בלחם. לפיכך הסופגנין, דהיינו רכים העשויים כספוג, והדובשנין והאיסקריטים, והם מטוגנים בדבש, פטורים מן החלה:

(ב) עיסה שבלילתה רכה ואפאה בתנור או במחבת, בין שהרתית ואחר כך הדביק, בין שהדביק ואח"כ הרתית, חייבת בחלה ובלבד שלא על ידי משקה:

(ג) עיסה שבלילתה עבה, וגלגלה על דעת לבשלה או לטגנה או לעשותה סופגנין או ליבשה בחמה, ועשה כן, פטורה. גלגלה לעשות ממנה לחם, ונמלך לבשלה או לטגנה או לעשותה סופגנין או ליבשה בחמה, חייבת, שכבר נתחייבה משעת גלגול. גלגלה על דעת סופגנין וכיוצא בהן, ונמלך לעשותה לחם, חייבת:

(ד) העושה עיסה ליבשה בחמה בלבד, פטורה. וכן קלי שלשו אותו במים או בדבש, ואוכלין אותו בלא אפייה, פטור. וקלי שלשן כדי לאפותו, חייב:

(ט) עיסה שנלושה במי פירות, אפילו בלא שום מים, חייבת בחלה:

SECTION 1: The Conditions Pertinent to the Requirement of Challah

1. *Challah* is a portion of a dough which one is obligated to separate when the conditions discussed below are met.¹
2. A dough made from one of the five following grains requires the taking of *Challah*:²
 - (a) wheat
 - (b) barley
 - (c) oats
 - (d) rye
 - (e) spelt
3. (a) A dough made with one³ of the five grains in combination with rice, requires the separation of *Challah* if the taste of the dough is derived from the grain.⁴ (Refer to paragraph 2).
 - (b) If the dough is made from one of the five grains in combination with a grain other than rice, *Challah* is taken only when most of the dough is made from one of the five grains provided this grain has the minimum amount.⁵ (Refer to paragraph 2).
4. (a) The minimum amount of flour needed to require the taking of *Challah* with the recitation of a blessing is five pounds.⁶ This refers to the amount of flour in the original recipe not the weight of the resulting bread or cake.⁷
 - (b) If the amount of flour is between three and five pounds, *Challah* is taken without a blessing.⁸
 - (c) The minimum amount may consist of flour from only one of the five grains or a mixture of any thereof.⁹
5. One should not make a dough¹⁰ that does not contain at least one of the following liquids:¹¹
 - (a) water¹²
 - (b) olive oil¹³
 - (c) bee honey

(d) wine¹⁴

6. (a) If only water is used to form a dough, *Challah* is required with a blessing.
 - (b) This law will also apply if other liquids are added to the water provided the dough could be made even when these other liquids are not added.¹⁵
 - (c) If a dough is made without water, the taking of *Challah* is required¹⁶ without a blessing,¹⁷ even if the liquids used are mentioned in the above list.¹⁸
7. When making several doughs one should not separate them¹⁹ in order to avoid the obligation of *Challah*.²⁰
 - (a) An individual who made a dough with the intention of dividing it²¹ before baking²² for several people²³ such that each smaller dough would be less than the required minimum amount, is not obligated to take *Challah* from the original larger amount.^{24a} This applies whether it was done for convenience,^{24b} necessity, or if all those getting part of the baked goods are partners in the dough.^{24c} However, if after dividing the dough but before baking, it was decided that it will not be baked for several people, the taking of *Challah* is required.²⁵
 - (b) The above does not apply to a professional baker²⁶ or for one who does not bake for specific people.²⁷
 - (c) *Challah* is required if one is making a dough for several people of one household.²⁸
 - (d) If one decided to divide the dough into smaller portions after the larger one was baked, *Challah* must be taken.²⁹

SECTION 2: Laws Concerning Yeast or Non-Yeast Doughs

1. *Challah* is taken from any dough from which it is possible to bake bread³⁰ even if the dough will be used for other purposes such as cakes or cookies.³¹
2. A dough which was cooked or fried and then baked, must have *Challah* taken.³²
3. A dough which can be used for baking, but was cooked or fried, must have *Challah* taken without a blessing.³³

4. (a) Challah is not taken from a sponge or batter dough³⁴ which is cooked or fried even if it was made for baking.³⁵

(b) A sponge or batter dough which is baked must have Challah taken,³⁶ even if it was slightly cooked or fried before the baking.^{37a}

(c) Challah should be taken from these doughs after the baking.^{37b} However, if it was separated beforehand, it need not be taken again.^{37c}

SECTION 3: Laws Concerning the Separation of Challah From Several Different Sized Doughs

1. (a) In order to take Challah from one dough for many doughs that have the minimum amount, the doughs must be near each^{38a} other although it is not necessary for them to actually touch.^{38b} (Refer to Section 1 paragraph 4)

(b) The above law also applies to doughs that do not have the minimum amount but are from doughs that originally had the minimum amount and Challah was not taken then.^{38c}

2. (a) Several small doughs, each of which is smaller than the amount requiring the taking of Challah, may be combined as one to effect the obligation of Challah with a blessing. This is done by pressing the doughs together^{39d} so that when they are separated they will stick to one another.^{39a}

(b) The above law also applies to a batter or sponge dough, although the requirement for taking Challah is only after the baking.^{39b}

3. (a) Two doughs, without the minimum amount to require Challah, cannot be treated as a single dough unless the owner wants it.⁴⁰ (Refer to Section 1 paragraph 4 for details concerning the minimum amount).

(b) If each of the doughs are of the minimum amount, and the owner wants to maintain them as two separate doughs,⁴¹ Challah may be taken from one for both provided they touch each

other.⁴²

(c) The above law also applies to a dough that does not have the minimum amount but is from a dough that originally had the minimum and Challah was not taken then.⁴³

4. Baked foods and doughs cannot be joined to make the minimum amount.⁴⁴

5. Doughs made from grain grown in different years^{45a} can not join to make the minimum^{45b} amount.

6. A dough of less than the required minimum from which Challah was taken and then was joined with another dough so that the combined dough requires the separation of Challah, must have Challah taken again.⁴⁶

7. A dough of the minimum amount that did not require the separation of Challah because it belonged to partners who did not join, may not combine with another dough to effect the obligation of Challah.⁴⁷

SECTION 4: Laws Concerning the Removal of Challah From Several Different Sized Doughs Within a Utensil

1. Several small doughs, each of which are smaller than the minimum amount requiring the taking of Challah, may be combined as one to effect the obligation of Challah with a blessing by placing them in the same utensil.⁴⁸ It is preferable that the doughs touch⁴⁹ although it is not necessary.⁵⁰

2. The doughs are considered one when they are in one utensil even if they were not put there for that purpose.⁵¹

3. The utensil must be sufficiently deep⁵² that no dough be completely⁵³ above the sides of the utensil.⁵⁴ It is preferable that the utensil be covered in order to avoid the problem.⁵⁵

4. A refrigerator or an oven will join doughs towards the taking of Challah.⁵⁶

5. Doughs that are totally covered on all sides in a cloth,⁵⁷ are also joined together.⁵⁸

1. ספר שמות פרק יב

(לט) ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו ...

2. תרגום יונתן על שמות פרק יב פסוק לט

והוּו קטעין מן לישא דאפיקו ממצרים וסדרין על רישיהון ומתאפי להון מחומתא דשימשא חרירן פטירן ארום לא חמיע ארום איתריכו ממצרים ולא יכילו למישהי וספיקא להון למיכל עד חמיסר יומין לירחא דאיר מטול דזודין לא עבדו להון:

3. סדר תפלה - נוסח ספרד - סדר יוצר לשבת הגדול

עֲדָרִים הַשְּׁפִילוּ מִדַּע לְהַחֲפִימָם. פֶּסֶת מְשֻׁאָרוֹת נִשְׂאוּ בְּהַשְּׁפִימָם. צְרוּרוֹת בְּשִׁמְלוֹתָם עַל שְׁכָמָם. יוֹצֵאֵי: קְטוֹף הָעֶסָה בְּחֶרֶרָה קְמוּצָה. רְצוּפָה בְּרֵאשִׁיהֶם שְׁלֵא חֲמֻצָה. שְׁמֵשׁ שׁוֹנְפֹתָהּ וְאֶכְלוּהָ מֻצָּה. יוֹצֵאֵי:

4. העמק דבר על שמות פרק יב פסוק לט

(לט) כי לא חמץ. לריה"ג פירושו שלא נתחמץ עדיין. ובאשר לה היו להם בסוכות תנורים ואפו על השמש לא היה אפשר לאפות עיסת חמץ כי אם מצות:

5. דרך אמונה הלכות ביכורים פרק ו: יב

(צה) ליבשה בחמה בלבד. ואפי' אם נאפית יפה בחמה כדרך הפת לא מקרי אפיה ופטורה מן החלה (ריז) ודוקא אם עשאה כלמודין אבל אם עשאה יפה כשאר לחם ואין ניכר שנאפית בחמה חייב מדרבנן כדבסמוך הי"ד (ריח) וכ"ז דוקא אם מתחלה הי' דעתו לאפותה בחמה אבל אם מתחלה הי' דעתו לאפותה לחם ואח"כ נמלך לאפותה בחמה חייב שכבר נתחייבה מקודם (ריט) ואם תחלה הי' דעתו לאפותה בחמה או לבשלה ונמלך לעשותה לחם חייבת ויכול להפריש חלתה מיד משנמלך ואם אחר שנמלך חזר בו ובשלה או אפאה בחמה פטורה ואם עשה עיסה ע"ד לבשל ובישלה ונמלך אחר שנגמרה שאין חוטין נמשכין ממנה שוב אין מתחייבת וכנ"ל סקפ"ה (רכ) ויש פוסקים שמחייבין בכל גוונן אם מתחלה היתה בלילתה עבה אפי' דעתו הי' לאפותה בחמה או לבשלה במים ועשה כן (רכא) ולכן יש להחמיר ולהפריש בלי ברכה או שיקח ממנו מעט לאפות ואז תתחייב כולה לכו"ע כדבסמוך ואז יוכל ג"כ לברך (רכב) מיהו עיסת לאקשי"ן או פערפי"ל פטורה מן החלה כיון שאין ע"ז צורת לחם כלל ודעתו הי' לזה:

6. דרך אמונה - ביאור ההלכה הלכות ביכורים פרק ו

ליבשה בחמה בלבד. הטעם שבחמה אין דרך אפיה בכך ולא מקרי לחם וכמש"כ רבנו בסמוך וכן גבי מצה כמ"ש בירוש' פ"ק דחלה ה"ג ובתוספתא פ"ב דפסחים יוצאין בסופגנין שנעשו באור ואין יוצאין בסופגנין שנעשו בחמה (וצ"ע שרבנו השמיטו בה' מצה) ויל"ע דבפסחים קט"ז ב' (בגין הרא"ש) תנן מצה זו שאנו אוכלין על שם שלא הספיק בצקן של אבותינו להחמיץ שנה ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות וגו' ובתרגום יונתן בפסוק זה אי' והו קטעין מן לישא דאפיקו ממצרים וסדרין על רישיהון ומתאפי להון מחומתא דשימשא חרירין פטירין וקשה דהא במצה כזו אין יוצאין יד"ח כלל וכנ"ל וכבר העירו בזה (עי' בס' פרדס יוסף), והנה לפ"ד ר"ת (בתו' פסחים ל"ז ב') דכל שתחלתו עיסה שבלילתה עבה אף שסופה סופגנין דהיינו שאפאה בחמה כמ"ש בפסחים שם או שבישלוה חייב בחלה וה"ה שיוצאין בה ידי מצה לדעתו כמ"ש מהר"ם חלאוה שם א"ש ואפי' לפ"ד הר"ש בפ"ק דחלה דאם הי' דעתו לאפותה בחמה פטורה מ"מ מודה שאם לא הי' דעתו לאפותה בחמה רק אח"כ נמלך ואפאה בחמה חייבת בחלה (וה"ה לענין ברהמ"ז וחלה דעת הרבה אחרונים דלפ"ד הר"ש דינה כפת כמ"ש בבה"ל סי' קס"ח סי"ג ד"ה ונהגו וא"כ ה"ה במצה) א"כ גם כאן הרי לא הי' דעתו בשעת לישא שיאפה בחמה רק לא הספיק בצקם להחמיץ א"כ יוצאין בזה ידי מצה אבל לפ"מ שפסק השו"ע שם כרבנו ירוחם דענין המוציא חלוק מחלה ואף דלענין חלה קי"ל כהר"ש דאם לא הי' דעתו לאפותה סופגנין חייב בחלה מ"מ לענין המוציא תלוי בשעת אכילה ולא בשעת גלגול כחלה ולכן א"א לברך עליו המוציא יל"ע מה הדין לענין מצה ומהא דאין יוצאין במצה המבושלת אף דכבר נאפתה מקודם אין ראי' דהתם הטעם דבעינן טעם מצה וליכא כמ"ש בברכות ל"ח ב' אבל גבי נאפית בחמה י"ל דאיכא בה טעם מצה ומ"מ מסתבר דמצה דמי להמוציא וברהמ"ז דתלוי בשעת אכילה ולא בשעת גלגול וא"כ קשה שלא יוצאין בזה ידי מצה, וי"ל ע"פ המבואר בשבת ל"ט א' דחמי טבריא אינו חמי חמה רק חמי האור דחלפא אפיתחא דגיהנם ומבואר דפיתחא דגיהנם הוא אור ממש ובב"ב פ"ד א' איכא למ"ד דשימשא חירא היא והא דקא סמקא צפרא ופניא צפרא דחלפא אפיתחא דגיהנם ופניא דקא חלפא אוורדי דג"ע והנה יציאת מצרים הי' בבקר בנין החמה כמ"ש בברכות דף ט' וא"כ י"ל להתרגום יונתן ס"ל כהאי מ"ד ולכן בבקר השמש חמה ושורפת מחום הגיהנם שעברה על פתחו וזה נקרא אור ממש נמצא שהמצה נאפו מהאור ממש ולפ"ז הנאפה בחמה בבקר אינו בכלל נאפה בחמה אך כ"ז לפי הת"י אבל למאי דמסקי' בגמ' דידן בב"ב שם דשימשא סומקתא היא אין חילוק בין בבקר לבערב ולכן להלכה אין נ"מ בזה, שו"ר בברכות ל"ח א' האי כובא דארעא אדם יוצא בו יד"ח בפסח מ"ט לחם עוני קרינן כו' וצ"ע:

7. מהרש"א על פסחים דף קטז/ב

מצה זו על שום מה על שום שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ שנאמר ויאפו את הבצק גו'. כ"ה בסדר הגדה ובאשר"י ויש לעיין בזה לפי טעם זה היה ראוי להיות מצות אכילת מצה אחר חצות לילה שאז יצאו ממצרים ונתקיים ויאפו את הבצק אשר הוציאו וגו' גם בפסח שאכלו במצרים למה אכלו אז מצה דאין סברא שאכלוהו ע"ש העתיד ...

8. חתם סופר עה"ת פרשת צו

ועד"ז יאמר הא לחמא עניא על אותה הכוונה ממש די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים כאשר אבאר אי"ה דבהאי פיסקא משמע דהמצוה הוא זכר לעוני שבמצרים מה דרכן של עניים ולקמן אמרו מצה זו שאנו אוכלים על שום מה על שום שלא הספיק בציקים להחמיץ עד שנגלה עליהם ממהקב"ה וגאלם וסתר עצמו ותו קשיא לי מ"ט אין יוצאים במצה הנאפת בחמה כמבואר בפסחים ל"ז ע"א והלא אותו עיסה שהוציא ממצרים נאפה בחמה וגם לחם עוני שבמצרים לא ימלט שגם מהנאפה בחמה האכילום ע"כ נ"ל שכזית מצה שאנו אוכלים הוא זכר לאותה מצה שאכלנו במצרים בליל פסח בחפזון ואז האמינו שעתיד הקב"ה להכות בכורים בחצות ונהי' גאולים ולשנה הבאה נהי' בארץ ישראל וגם האמינו ובטחו שמשארותם יספיק לצידה במדבר ובזכות אותה האכילה באמונה שלימה קודם חצות זכו לגאולה במצרים ואותה מצה לא נאפית כ"א בתנור ולא בחמה והיינו כהא לחמא עניא באותה שנה אנו אוכלין גם עתה לומר באמונה לשנה הבאה בא"י וכל דכפין ייתי ויכול ומספיק לנו המעט ע"י ברכת ה' והיינו נמי מצה זו שאנו אוכלים על שום שלא הפסיק בציקים וכו' פי' שהאמינו אז שלא יספיק בציקים להחמיץ עד שיצאו בחפזון ושייך שפיר הא לחמא על הכוונה ההיא ממש כמו היא העולה.

9. הגדת סוכת דוד

[אות נ]: וכמו שנצטוו וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים וכו' ואכלתם אותו בחפזון, היינו בהרגשת שהם כבר גאולים ומוכנים לצאת וכמו שפירש שם הספורנו, והם כבר עסקו אז ג"כ בסיפור יצ"מ היינו בנסי של יצ"מ העשרה מכות ובנסי של בעשור לחודש שלקחו הפסח, אלהיהם של מצרים לשחוט ולא יכלו לעשות להם דבר, וכן בנסי של שחיטת הפסח בי"ד, וכן בנסי של עכשיו שאכלו הפסח צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו והכירו הכל שזהו הטלה שעובדים לו וצלו אותו והלך ריחו בכל ארץ מצרים, ואמרו כבר ההלל על גאולתם שהאמינו שיצאו משם וספרו כבר מזה קודם המעשה

10. RAV SCHWAB ON PRAYER 561-562

korban pesach. And the meaning is that when HaKadosh Baruch Hu commanded our forefathers to eat the Korban pesach with matzah and maror while still in Mitzayim, *they did so with absolute emunah that the promise of HaKadosh Baruch Hu to redeem them would occur*. They ate the korban pesach and matzah as if the events that these symbols were to commemorate had already occurred; and the maror as if their redemption had occurred so long ago that they had to be reminded of the bitterness that they had experienced. **And it was in the merit of this emunah- בעבור זה - that Hashem acted on our behalf, עשה ה' לי בצאתי ממצרים. I merited the redemption, because I kept the mitzvos of pesach, matzah, and maror as I was preparing to leave Mitzrayim. I kept these mitzvos before the events that they were to commemorate actually occurred. My emunah was so strong that I considered these events as if they had actually already occurred.**

And this story has to be retold again every year, in the presence of pesach, matzah, and maror, on the night of the fifteenth of Nissan, ביום ההוא, to emphasize that we merited our redemption from Egypt because of our total emunah in Hakadosh Baruch Hu-that night in Egypt- that the geulas Mitzrayim would actually take place.

The power of emunah is such that it converts the future into the present.